

1. melléklet a 8/2015. (VIII.3.) önkormányzati rendelethez¹

Abda Község közigazgatási és egyéb adatai

A községünk lakóinak száma 3181 fő, többségük Győrben dolgozik. Abda közigazgatási területe 19,02 km². Győrtől 8 km-re Észak- Nyugatra, az 1-es főút mellett fekszik, a Rábca és a Mosoni-Duna által kialakított hordalékkúpon. A győri medence egyik legmélyebben fekvő területe. Határát a régi folyómedrek helyén csordogáló erek és holtágak szabdalják. (Holt-Duna, Csikós-ér). A falu lakói korábban főként mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkoztak. A vizek közelsége lehetőséget adott a halászatra is. Az iparosodás terjedése - főként Győr közelsége - sokak számára biztosított megélhetést, munkaalkalmat.

A község Obada néven a XIII. században fordult elő először, visszavetítve egy XII. századi eseményhez. Adalbertnek, II. Géza Szicíliába küldött követének 1153. évi végrendeletében, a XIII. században beszúrták Abda nevét azon birtokok közé, melyeket Adalbert felesége azzal kapott, hogyha újból férjhez megy, azok legyenek a pannonhalmi apátságé. A Budapest - Bécs közötti főközlekedési út mentén fekvő abdai híd ősi vámszedő hely, melynek vámtételeit királyaink többször szabályozták. 1271-ben V. István itt küzdött meg a Győr ellen támadó cseh Ottokárral. Az abdai híd évszázadokon keresztül katonai vonatkozásban is fontos átkelőhely volt.

1566-ban szomorú eseménynek volt tanúja a falu. Tahi Ferenc, Zrínyi Miklós sógora, veje és Batthyány Boldizsár itt vették át Salm gróftól a szigetvári hős fejét, melyet Musztafa török nagyvezér a következő szövegű levéllel küldött: "Fogadd szíves hajlamom jeléül legmerészebb vezérek fejét."

1702. május 24-én a hagyomány szerint a fogságba hurcolt II. Rákóczi Ferenc kocsija az abdai hídon haladt át, amikor a Rábca partján halászó katona egy harcsával ajándékozta meg a foglyot. Rákóczi a halat e szavakkal dobta vissza a vízbe: "Magyarok nagyistene, add vissza szabadságomat, mint ahogyan én visszaadom ennek a hálnak a szabadságát!" E jelenetet az 1940-es évek elején készült művészi emlékmű őrzi. Az 1830-as években az árvizektől sokat szenvedett falu régi helyéről a Székeskáptalan által e célra biztosított Pityer-dombra költözött. A falu régi helyét emlékkápolna őrzi, melyet az egykori templom helyére építettek. 1849. június 28-án a Pöltenberg hadtestéhez tartozó, "Kossuth" nevét viselő honvéd zászlóalj

¹ Beiktatta a 14/2025. (XII.17.) önkormányzati rendelet 4. §-a. Hatályos 2025. december 18-tól.

védelmezte az abdai átkelőt. A túlerővel szemben mintegy fél órán át voltak képesek tartani a hídfőt. A csatában a honvédek vesztesége 33 halott, 77 sebesült és 273 eltűnt katona volt. Az 1886-93. évi folyószabályozáskor a mederásásnál hevenyészve elhantolt katonatetemeiket leltek a kubikusok. Minden bizonnyal a 273 eltűnt katona közül kerültek ki azok a névtelen hősök, akiket a tömegsírba temettek el. A hősök tetemeit a régi falu emlékét őrző kápolna elé helyezték át. Emléküket a sírhantjuk fölé emelt obeliszk őrzi melyen a következő felirat olvasható:

"Borulj le, óh magyar, mert
Előtted Szent e hant:
Szabadság vértanúi
Nyugosznak itt alant!
Te, világ Megváltója,
Istenség, légy velök:
Jogáért e hazának
Ők is vért áldozának
S megválták nemzetök! "
(1849. VI. 28.)

1944 novemberében ismét szomorú esemény színhelye volt a Rábca folyó partja. Több munkaszolgálatos társával együtt itt végezték ki a jeles költőt, Radnóti Miklóst. A falu olyan mélységig ismerője az eseménynek, hogy néhai Hujber Kálmán bácsi a közeli gátórház padlásáról végignézte a borzalmas eseményt. Később ő mutatta meg a pontos helyet az exhumálásakor. Radnóti Miklós utolsó versei ekkor kerültek elő esőkabátja zsebéből. A falú gondosan ápolja azóta is az emlékhelyet.

A templom előtt áll "Szeplőtlen Szűz Mária" 1700-ból származó kőszobra. Mai helyére 1852-ben került. A Szent István utca tengelyében, a templommal szemben áll egy kőkereszt, melyet 1745-ben állítottak fel a régi faluban. Jelenlegi helyére szintén 1852-ben került. A község műemlék jellegű temploma 1843-1845 között épült. A régi utcákban (Szent István, Szent Imre, Akác, Honvéd utcák) áll még néhány paraszt barokk stílusban épült ház. Az első világháborúban elesett abdaiak emlékére 1936-ban állítottak emlékművet a templom előtti téren. A második világháború áldozatainak emlékére 1991. október 23-án avatott emléktáblát a község önkormányzata. Nepomuki Szent János szobrát az önkormányzat restauráltatta, és 1992. augusztus 20.-án a templom mögötti parkban állították fel.

A település mai arculata:

Községünk évek óta dinamikusan fejlődő település. Győr közelsége egyre vonzóbbá teszi a városból kiköltözők számára. Személyautóval 10 perc alatt lehet eljutni Győr bármely pontjára. Kitűnő közlekedés, községünk önellátásán felül Győr város szolgáltatási ellátásában is részt vállal felkészült vállalkozói által. A községben két háziorvosi rendelő, védőnői szolgálat, gyógyszertár és állatorvosi rendelő is működik valamint takarékszövetkezet, posta és plébánia. A Zrínyi Ilona Általános Iskola és a Mézeskalács Körzeti Napközi otthonos Óvoda és Bölcsőde szolgálja a jövő nemzedékek oktatását, nevelését. A Radnóti Miklós Kultúrotthon és Községi Könyvtár a közművelődést szolgálják. A faluban több önszerveződő közösség is működik. Hagyománnyá váltak a szüreti felvonulások és a falunapok. Havonta megjelenő nyomtatott sajtónk az Abdai Hír-lapok. 2007 óta elektronikus hírlevél is közel hetente tájékoztatja a helyieket a történésekről.